

อำนาจ และการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมในการศึกษาของกลุ่มชาติพันธุ์บุรี

ทิพวรรณ พ่อขันชาย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาชนบทศึกษา)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

อำนาจ และการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมในการศึกษาของกลุ่มชาติพันธุ์บูร

POWER AND CULTURAL REPRODUCTION IN EDUCATION OF BRU.

ทิพวรรณ พ่อขันชาย 5037456 LCRU/M

ศศ.ม. (พัฒนาชนบทศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ชิตชยางค์ ยมาภักย์, ก.ค., ศิริจิต สุนันตะ, Ph.D.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีเป้าหมายเพื่อบรรยายถึงแนวทางการพัฒนาคนให้อยู่ดีมีความสุข คิดดี คิดเป็น โดยใช้ การศึกษาเป็นเครื่องมือ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักสูตรและการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมในกระบวนการศึกษาของ ชาวบูร (กลุ่มชาติพันธุ์ที่พบในประเทศไทย) ขอบเขตในการวิจัยมุ่งศึกษาประเด็น ทูทางวัฒนธรรม ความสัมพันธ์เชิง อำนาจและการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมในกระบวนการการศึกษาของท้องถิ่นและการศึกษาในระบบโรงเรียนของเด็ก ชาติพันธุ์บูร ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography) โดยได้เข้าไปฝังตัวอยู่ในพื้นที่วิจัยนานประมาณ ๖ เดือน เพื่อเก็บข้อมูลด้วยวิธีสังเกตแบบมีส่วนร่วม ในพื้นที่ภาคสนาม ที่ หมู่บ้านท่าสัง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ที่เป็นทุนทางวัฒนธรรมของเด็กชาติพันธุ์บูร จำแนกออกเป็นหลักสูตร ๓ ประเภท ได้แก่ ๑) หลักสูตรในโรงเรียน อันเป็นความรู้เชิงวิชาการตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูเป็นผู้ ถ่ายทอดหรือผลิตซ้ำความรู้ให้แก่เด็กด้วยการ “สอนทำ” และ/หรือ “พาทำ” ทำให้เด็กชาวบูรสามารถอ่าน เขียน คำนวณ ได้ มีความรู้ที่กว้างขึ้น สามารถปรับตัวและใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนและสังคมได้ ผู้มีอำนาจในการจัดการศึกษา ได้แก่ ภาครัฐ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครู ๒) หลักสูตรในชุมชนท้องถิ่น เป็นความรู้ในวิถีชีวิต มีการสืบทอดกันมา ตั้งแต่บรรพบุรุษ ทำให้เด็กชาวบูรสามารถทำมาหากินและดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนได้ มีการผลิตซ้ำทุนทางวัฒนธรรม ด้วยการ “ทำให้ดู” “พาทำ” และ “พาไปด้วย ช่วยกันทำ” ผู้มีอำนาจในการจัดการศึกษา ได้แก่ ภาครัฐ ผู้นำหมู่บ้าน ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน เขียง/ปู่ตา พระสงฆ์ ชาวบ้าน และสื่อต่าง ๆ ๓) หลักสูตรแฝง มักจะสอดแทรกอยู่ในหลักสูตร การศึกษาตามปกติและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างความตระหนักเพื่อการอยู่ ร่วมกัน ในชุมชนและสังคม

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและศักยภาพของเด็กชาวบูรให้สามารถพึ่งพาตนเองและ อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุขนั้น พึงให้ความสำคัญแก่การศึกษาในระบบและการศึกษาของท้องถิ่นควบคู่กันไป อย่างสมดุล และมีความสอดคล้องกับบริบทและชีวิตจริงของคนในชุมชน ประการสำคัญคือ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และมีอำนาจในการจัดการศึกษา ได้แก่ ภาครัฐ โรงเรียน วัด และชุมชนชาวบูร จะต้องร่วมมือและร่วมมือกันในการ จัด การศึกษาเพื่อพัฒนาคนและชุมชนจากรากฐานทางวัฒนธรรม เพื่อธำรงรักษาวัฒนธรรมบูรไว้อย่างมีพลวัต

คำสำคัญ : อำนาจ / ทุนทางวัฒนธรรม / ผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม / การศึกษา / กลุ่มชาติพันธุ์บูร

POWER AND CULTURAL REPRODUCTION IN EDUCATION OF BRU

TIPPAWAN PORKUNCHAI 5037456 LCRU/M

M.A. (RURAL STUDIES)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: JITJAYANG YAMABHAI, Ph.D., SIRIJIT SUNANTA, Ph.D.

ABSTRACT

This research aims to describe the development of people to be happy and have positive thinking by using education as a tool. The objective is to study the curriculum and cultural reproduction in the educational process of Bru (An ethnic group found in Thailand). The scope of this research is to study the issues about cultural capital, power relations, and cultural reproduction in the educational process of locality and the education in the school system of Bru children. The researcher used the research methodology in the terms of Ethnography that the researcher has stayed in the research area for about six months to collect data through participant observation in the field at Ta- Long village, Huai Phai sub- district, Khong Chiam district, Ubonratchatani province.

The results showed that knowledge which is the cultural capital of the Bru children can be divided into 3 types as follows: 1) The curriculums in schools which are academic knowledge of basic education program. The knowledge is transmitted to or reproduced in the children with "learning" and / or "leading to do" by teachers that can make Bru children able to read, write, calculate, and get a broader knowledge, as well as have the ability to adapt and live in the community and society, including the authorities in educational management such as government, school director, and teacher. 2) The curriculums in the local community which deal with the way of life knowledge which has been inherited since the ancestor generation. These can make Bru's children able to earn a living and live in the community. There is the reproduction of cultural capital with "showing", "leading", and "taking and doing together", including the authorities in educational management such as government, village leader, elderly in the village, Yiang/ grandfathers (Ancestor spirit of the Bru), monks, villagers, and medias. 3) The hidden curriculums are often inserted in the general course, and most activities will relate to teaching and encouraging awareness for living together in a community.

The suggestions in developing the educational quality and Bru children's capability in the ability of depending on themselves and living in society with happiness should pay attention to the education system and accompany local education harmoniously, and be consistent with the context and the real life of people in a community. The main point focuses on all relevant sectors which have authority in managing education such as government, schools, temples, and Bru community that need to cooperate in educational management for developing the people and community from a cultural basis, including preserving Bru's culture.

KEY WORDS: POWER / CULTURAL CAPITAL / CULTURAL REPRODUCTION / EDUCATION/ BRU

218 pages